

OKV/63-65/1/2017,
OKV/71/1/2017,
OKV/76/1/2017,
OKV/78/1/2017,
OKV/81/1/2017,
OKV/148-154/1/2017,
OKV/179/1/2017,
OKV/267/1/2017

1/13

ASIA

Pääministeri Sipilän menettely vienninedistämismatkan yhteydessä

KANTELUT

Oikeuskanslerinvirastoon on saapunut 10.1.2017 ja 9.2.2017 välisenä aikana yhdeksän kantelua, joissa pyydetään tutkimaan pääministeri Juha Sipilän mahdollinen esteellisyys Intiaan helmikuussa 2016 tehdyn vienninedistämismatkan yhteydessä. Eduskunnan oikeusasiamies on lisäksi siirtänyt valtioneuvoston oikeuskanslerin käsiteltäväksi kahdeksan samaa asiaa koskevaa kantelua.

Kanteluissa arvostellaan sitä, että pääministerin johtamalle vienninedistämismatkalle on osallistunut Chempolis Oy -niminen yritys, josta pääministerin lähipiiri omistaa osan ja jolle Sipilä on myöntänyt sijoitusyhtiö Fortel Investin kautta lainan vuonna 2011. Kanteluissa tuodaan esille, että Chempolis Oy on matkan yhteydessä tiedottanut sopineensa 110 miljoonan arvoisen biojalostamon rakentamisesta Intiaan.

Lisäksi kanteluissa epäillään, että Sipilä olisi valtion omistajaohjauksesta vastaavana ministerinä myötävaikuttanut siihen, että Fortum Oyj on syksyllä 2016 sijoittanut Chempolis Oy:öön.

SELVITYS

Pääministeri Juha Sipilä on 1.3.2017 toimittanut häneltä kanteluiden johdosta pyytämäni selvityksen. Selvityksen liitteenä on ollut Finpro Oy:n, Chempolis Oy:n ja Fortum Oyj:n toimitusjohtajien allekirjoittamat selvitykset.

Pääministeri Sipilän selvitys 1.3.2017

Team Finland -vienninedistämismatkat

Ulkomaille suuntautuvat, viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen tähtäävät vienninedistämismatkat ovat keskeinen osa Team Finland -verkoston yrityksille tarjoamia palveluja.

Suurin osa korkean tason vienninedistämismatkoista toteutetaan ministerivetoisesti, osa myös tasavallan presidentin johdolla. Yritysdelegaation johdossa voi vierailun teemasta riippuen olla eri ministereitä. Matkojen pääosassa ovat yritykset ja niiden liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen. Ministerit toimivat puhemiehinä ja ovien avaajina. Ministereiden arvovallalla on monissa maissa merkitystä uusia liikekumppanuuksia luotaessa ja markkinoillepääsyä edistetäessä. Valtuuskuntiin osallistumalla yritykset voivat luoda ja vahvistaa muuten vaikeasti rakennettavia suhteita yhteistyökumppaneihin ja päättäjiin kohdemaassa sekä saada julkisuutta tiedotusvälineissä. Yritysvaltuuskunnat voivat olla tietystä toimialasta koottuja ministerivetoisia yritysvaltuuskuntia tai yhden tai useamman toimialan yritysvaltuuskuntia.

Viennin edistämisen Team Finland -matkojen suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan seuraavaa menettelyä: ensi vaiheessa koostetaan ministeriöiden välisenä yhteistyönä näkemys siitä, mihin valtuuskuntien matkoja kannattaisi suunnata ja mitkä olisivat matkojen päätavoitteet ja teemat; toisessa vaiheessa ulkoasiainministeriö, Finpro Oy ja kulloinkin mukaan lähtevän ministerin ministeriö valmistelevat matkan ohjelmarungon siltä pohjalta, millä toimialoilla kyseisessä maassa on mahdollisesti kysyntää suomalaiselle osaamiselle; kolmannessa vaiheessa Finpro Oy kokoaa yritysvaltuuskunnan ja vastaa ohjelman toteuttamisesta yhteistyössä Team Finland -verkoston kanssa.

Vuonna 2016 Finpro Oy järjesti 41 Team Finland -matkaa, joille osallistui 568 yritystä. Yritysvaltuuskuntien pääkohteet ovat Aasiassa, Afrikassa, Arabian niemimaalla, Latiinalaisessa Amerikassa ja IVY-maissa.

Kutsu vienninedistämismatkalle lähetetään laajasti Finpro Oy:n asiakastietokannasta kyseisten toimialojen yrityksille ja julkaistaan avoimesti Finpron verkkosivuilla. Finpron mukaan se lähetti vuonna 2016 kutsuja osallistua vienninedistämismatkoille yli 40 000 yritykselle.

Yritykset päättävät itse osallistumisestaan vienninedistämismatkoille ja kustantavat ohjelmajärjestelykulut osallistumismaksuin. Vierailulle voivat osallistua kaikki kansainvälistymistä tavoittelevat suomalaisyritykset. Finpro Oy, osallistuvat ministeriöt tai ministerit eivät valitse vienninedistämismatkoille osallistuvia yrityksiä.

Viennin edistämisen matka Intiaan helmikuussa 2016

Pääministerin johtama Team Finland -vienninedistämismatka Intiaan tapahtui 12.-14.2.2016. Vierailun tavoitteena oli vahvistaa Suomen ja Intian suhteita sekä edistää kaupallistaloudellista yhteistyötä.

Kyse oli yleisestä vienninedistämismatkasta. Pääministeri Sipilä tapasi yhdessä matkalle lähteneen valtuuskunnan kanssa Intian pääministerin ja useita Intian sektoriministereitä, osavalttioiden johtajia ja yritysjohtajia. Ministerien ja osavaltioiden johtajien tapaamisissa pyrittiin edistämään suomalaisten tuotteiden ja palveluiden vientiä Intiaan. Lisäksi otettiin esille yritysten Intiassa kohtaamia ongelmia ja pyrittiin vaikuttamaan niiden poistamiseksi. Yritysjohtajien ta-

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

paamisissa esiteltiin Suomea myös kiinnostavana investointikohteena. Kyse oli yleisen tason keskusteluista, ei yksittäisten yritysten välisistä neuvotteluista. Yrityksillä on ollut matkan aikana omia yritystapaamisiaan, joihin Sipilä ei ole osallistunut.

Matkalle osallistui yhteensä 17 suomalaista yritystä ja organisaatiota. Yritysvaltuuskunta koostui muun muassa energia- ja ympäristötekniikan, informaatiotekniikan, terveys- ja hyvinvointipalvelualueiden sekä koulutusalan edustajista. Näitä olivat: BaseN, Chempolis, Comptel, Crown CRO, European Water Lake and River system association, Evac, Fortum, Grexel Systems, Lahden ammattikorkeakoulu, Lindström Group, Nestor Cables, Nocart, Nokia, Sharper Shape, Turun yliopisto, Vaisala ja Wärtsilä.

Missä ja miten vienninedistämismatkalle kutsuttavista yrityksistä päätettiin ja osallistuitteko tähän päätöksentekoon?

Intian vienninedistämismatkan valmisteluissa ja matkalle mukaan osallistuvien yritysten valikoimisessa noudatettiin edellä kuvattuja normaaleja Team Finland -vienninedistämismatkojen järjestelyjä.

Vienninedistämismatkojen normaalin valmisteluprosessin mukaisesti Intian vienninedistämismatkan ensimmäisissä valmistelukeskusteluissa ulkoasiainministeriön, valtioneuvoston kanslian ja Finpro Oy:n kesken (11.1.2016 ja 14.1.2016) tunnustettiin, että suomalaisille yrityksille olisi parhaiten markkinamahdollisuuksia Intiassa seuraavilla toimialoilla: cleantech (smartgrids ja energia), telecom sekä terveys- ja hyvinvointi.

Finpro Oy kutsui kahdessa aallossa 19.1.2016 ja 22.1.2016 matkalle yrityksiä tunnistetuilta toimialoilta sekä sellaisia yrityksiä, jotka ovat ilmaisseet halunsa saada kaikki vienninedistämismatkojen kutsut. Kutsuja lähetettiin yhteensä noin 680. Chempolis Oy oli mukana Finpron kutsun toisessa jakelussa 22.1.2016. Yrityksiä pyydettiin rekisteröitymään vierailulle Finpron rekisteröitymisprosessin kautta 27.1.2016 mennessä.

Yritykset ovat itse päättäneet osallistumisestaan kyseiselle matkalle. Finpro, ministeriöt tai ministerit eivät itse valitse yrityksiä matkoille.

Helmikuussa, juuri ennen matkalle lähtöä, järjestettiin Säätytalossa tapaaminen, johon oli kutsuttu matkalle lähtevät yritykset (5.2.2016), ja jossa käytiin läpi ohjelma ja lähtevät yritykset. Tässä vaiheessa yritykset olivat siis jo päättäneet osallistua vienninedistämismatkalle.

Pääministeri Sipilän mukaan hän ei ole osallistunut eikä muutoinkaan vaikuttanut päätöksentekoon, jossa päätettiin Intian vienninedistämismatkalle kutsuttavista yrityksistä.

Missä vaiheessa Chempoloksen ja intialaisen yhtiön välisen sopimuksen tekeminen tai sitä koskevat neuvottelut olivat ennen vienninedistämismatkaa ja sen jälkeen?

Chempolis Oy on solminut Numaligarh Refinery Limited (NRL) kanssa sopimuksen (Partnership Agreement), jonka tavoitteena on rakentaa Chempoloksen kehittämän teknologian pohjalta biojalostamo Intiaan. Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä Intian presidentin Pranab Mukherjeen valtiovierailun yhteydessä 15.10.2014 ja siitä tiedotettiin julkisesti Chempoloksen verkkosivuilla. Ennen vienninedistämismatkaa pääministeri Sipilällä ei ollut tietoa muista sopimuksista tai sopimusneuvotteluista.

Chempolis Oy kertoo, että Chempolis Oy ja NRL sopivat Intiassa 2016 vuonna 2014 solmitun Partnership Agreement'in pohjalta laitosinvestointia koskevien neuvottelujen jatkamisesta ja tämän asian NRL halusi vienninedistämismatkan aikana julkistaa. Julkistus ei koskenut sopimusta biojalostuslaitoksen rakentamista koskevasta investoinnista, vaan tavoitetta saada investoinnista sopimus aikaan. Asiasta on tiedotettu hyvin eri tavalla eri lähteissä.

Pääministeri Sipilän käsitys asiasta on, että vuonna 2014 Chempolis Oy on allekirjoittanut NRL:n kanssa eräänlaisen aiesopimuksen ja helmikuussa 2016 Intian vienninedistämismatkan yhteydessä on haluttu julkistaa, että neuvottelut laitosinvestoinneista jatkuvat tuon aiesopimuksen pohjalta, ja että mitään uutta sopimusta ei Chempolis Oy:n ja NRL:n välillä ole solmittu.

Osallistuitteko kyseisestä sopimuksesta käytyihin keskusteluihin?

Pääministeri Sipilän mukaan hän ei ole osallistunut Chempolis Oy:n ja NRL:n välisiin neuvotteluihin biojalostamon suunnittelusta, rakentamisesta ja rahoittamisesta tai muutoinkaan keskusteluihin, jotka koskevat Chempolis Oy:n liiketoimintaa. Kyse on kahden yrityksen välisistä sopimusneuvotteluista.

Intian pääministerin Narendra Modin hallitus edistää biopolttoaineen ja selluloosa-etanolin käyttöä. Tämä oli yleisellä tasolla keskusteluissa mukana.

Fortum Oyj:n ja Taaleri Kiertotalous Ky:n sijoitukset Chempolis Oy:öön

Kanteluissa on myös esitetty väitteitä, että pääministeri Sipilä olisi jollakin tavoin vaikuttanut Fortum Oyj:n Chempolis Oy:öön tekemiin sijoituksiin.

Fortum Oyj ja Taaleri Kiertotalous Ky ilmoittivat 20.10.2016, että ne ovat sopineet Chempolis Oy:n kanssa sijoittavansa yhtiöön. Tiedotteessaan Fortum ilmoitti, että sopimus on osa Chempoloksen omistus- ja rahoitusrakenteen uudelleenjärjestelyä ja sen tarkoituksena on yhtiön taaseen ja liiketoiminnan vahvistaminen sekä liiketoiminnan avaaminen uusille kasvualueille.

Lehdistötiedotteen mukaan Fortum sijoitti yhtiöön noin 6,4 miljoonaa ja Taaleri noin 4,0 miljoonaa euroa. Uudelleenjärjestelyjen jälkeen Fortum Power and Heat Oy on Chempoloksen suurin omistaja noin 34 %:n omistusosuudellaan ja Taalerin omistusosuus on noin 21 %.

Fortum totesi lehdistötiedotteessaan myös, että se selvittää myös mahdollisuutta investoida Chempoloksen teknologiaan perustuvaan pilottibiojalostamoon. Fortum totesi, että yksi Fortumin strategian neljästä kulmakivistä on uusien energialiiketoimintojen kehittäminen ja että Chempolis on erittäin kiinnostava yritys, jolla on lupaava teknologia. Fortum katsoo toimineensa Chempolis-sijoituksessa puhtaasti liiketaloudellisin perustein.

Pääministeri Sipilän mukaan hän ei ole osallistunut sijoituksia koskeviin sopimusneuvotteluihin, eikä ole niihin yrittänyt muutoinkaan vaikuttaa. Kyse on ollut asianomaisten yritysten välisistä sopimusneuvotteluista. Sipilä toteaa, että Fortum Oyj, Taaleri kiertotalous Ky tai Chempolis Oy eivät ole häntä asiasta informoineet, eikä siihen heillä ole ollut minkäänlaista velvollisuuttaan.

Pääministeri Sipilän selvityksen liitteenä on toimitettu Finpro Oy:n toimitusjohtajan 5.2.2017 päivätty lausunto Intian vienninedistämismatkan valmistelusta, Chempolis Oy:n toimitusjohtajan 6.2.2017 allekirjoittama kirje, jossa kerrotaan yhtiön ja NRL:n neuvottelujen tilanteesta ennen Intiaan suunnattua vienninedistämismatkaa ja sen jälkeen sekä Fortum Oyj:n sijoitukseen liittyvistä neuvotteluista ja Fortum Oyj:n toimitusjohtajan ja lakiasiainjohtajan 8.2.2017 päivätty lausunto.

Finpro Oy:n lausunto 5.2.2017

Vienninedistämismatkojen normaalin valmisteluprosessin mukaan pääministeri Sipilän Intian vierailun 12.-15.2.2016 ensimmäisessä valmistelukeskustelussa UM:n, Finpron ja VNK:n kesken (11.1.2016 ja 14.1.2016) tunnistettiin, että suomalaisyrityksille olisi parhaiten markkinamahdollisuuksia Intiassa seuraavilta toimialoilta: Cleantech (smart grids ja energia), Telecom sekä terveyst- ja hyvinvointi.

Pääministeri ei osallistunut yllämainittuihin keskusteluihin.

Finpro kutsui kahdessa aallossa 19.1.2016 ja 22.1.2016 matkalle yrityksiä tunnistetuilta toimialoilta sekä sellaisia yrityksiä, jotka ovat ilmaisseet halunsa saada kaikkien vienninedistämismatkojen kutsut. Kutsuja lähetettiin yhteensä noin 680 kpl ja Chempolis oli mukana kutsun toisessa jakelussa 22.1.2016. Yrityksiä pyydettiin rekisteröitymään vierailulle Finpron rekisteröitymisprosessin kautta 27.1.2016 mennessä.

Yritykset itse päättävät osallistumisestaan vienninedistämismatkoille. Finpro, ministeriöt tai ministerit eivät valitse yrityksiä matkoille. Pääministeri ei valinnut yrityksiä Intian vienninedistämismatkalle eikä hän antanut Finprolle suoraan tai muuta kautta ohjeita osallistujien suhteen.

Chempolis Oy:n kirje 6.2.2017

Chempolis Oy on tuonut kirjeessään Intian vienninedistämismatkan osalta esiin muun muassa seuraavaa.

Chempolis Oy on jo 15.10.2014 solminut Numaligarh Refinery Limited'in (jäljempänä NRL) kanssa Partnership Agreement'in, jonka mukaisesti yhteisenä tavoitteena on rakentaa Chempolis Oy:n kehittämän teknologian pohjalta biojalostamo Intiaan. Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä Tasavallan Presidentti Niinistön ja Intian presidentin tapaamisen yhteydessä.

Neuvottelut jalostamon suunnittelusta ja rakentamisesta sekä rahoittamisesta ovat edelleen viireillä eikä sopimusta ole vielä solmittu.

Vienninedistämismatkalla Chempoloksen tuolloinen hallituksen jäsen ja Aasian liiketoiminoista vastaava johtaja tapasi NRL:n toimitusjohtajan matkan päätöstilaisuudessa ”*Reception for the Finnish Business Community and Friends of Finland in Mumbai*”, missä ei kuitenkaan käyty mitään liiketoimintaa tai sopimusta koskevia neuvotteluja. Myöskään pääministeri Sipilä ei käynyt Chempolis Oy:n liiketoimintaa tai sopimusta koskevia keskusteluja NRL:n edustajan kanssa. Chempolis Oy ja NRL sopivat vuonna 2014 solmitun Partnership Agreement'in pohjalta laitosinvestointia koskevien neuvottelujen jatkamisesta, minkä NRL halusi päätöstilaisuuden yhteydessä julkistaa. Julkistus ei siis koskenut sopimusta biojalostuslaitosinvestoinnista, vaan tavoitetta saada investoinnista sopimus aikaan.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Chempolis Oy maksoi kaikki matkasta edustajalleen aiheutuneet kulut itse.

Fortumin ja Taaleri Kiertotalous Ky:n Chempolis Oy:öön tekemän sijoituksen osalta Chempolis Oy tuo esille muun muassa, että Fortumin ja Taalerin sijoituksesta Chempolis Oy:öön neuvotteli yhtiön toimiva johto ja tuolloinen hallituksen puheenjohtaja. Neuvottelut olivat luottamukselliset eikä yhtiöllä ollut oikeutta kertoa niistä ulkopuolisille ennen neuvottelutuloksen saavuttamista ottaen myös huomioon Fortumia pörssiyhtiönä koskevat säännökset. Neuvottelujen tulos esiteltiin yhtiön osakkaille hyväksyttäväksi ja tiedotettiin julkisuuteen hyväksymisten jälkeen. Chempolis Oy ei informoinut pääministeri Juha Sipilää Fortumin ja Taalerin kanssa käydyistä neuvotteluista tai niiden etenemisestä eikä siihen olisi ollut mitään syytäkään. Pääministeri Sipilä ei osallistunut tai edes yrittänyt osallistua tai vaikuttaa millään muullakaan tavalla neuvotteluun.

Fortum Oyj:n lausunto 8.2.2017

Fortum toteaa lausunnossaan muun muassa seuraavaa.

Fortum tiedotti 20.10.2016 siitä, että Fortum ja Taaleri Kiertotalous Ky olivat kyseisenä päivänä sopineet Chempoliksensa kanssa sijoittavansa yhtiöön. Sopimus on osa Chempoliksensa omistus- ja rahoitusrakenteen uudelleenjärjestelyä ja sen tarkoituksena on yhtiön taseen ja liiketoiminnan vahvistaminen sekä liiketoiminnan avaaminen uusille kasvualueille.

Sijoituspäätös Chempolikseseen on täysin Fortumin oma ja liiketaloudellisin perustein tehty ilman minkäänlaista ulkopuolista vaikutusta. Päätös perustui Fortumin omiin selvityksiin kiinnostavia innovaatioita omaavista yrityksistä. Fortum päätti sijoittaa Chempolikseseen, koska yksi Fortumin strategian neljästä kulmakivestä on uusien energialiiketoimintojen kehittäminen. Fortum etsii Technology and New Ventures yksikössä innovatiivisia teknologia- ja start-up yrityksiä myös biomassan saralla, koska Fortum on biomassan suurkuluttaja Pohjoismaissa ja Itämeren alueella.

Chempolis on erittäin kiinnostava yritys, jolla on lupaava teknologia ja Fortum haluaa tutkia mahdollisuuksia investoida yhtiön teknologiaa käyttävään kaupalliseen pilottilaitokseen biomassan arvon lisäämiseksi. Fortum on seurannut teknologian kehitystä jo 2009/10 lähtien.

Fortum on toiminut Chempolis-sijoituksessa puhtaasti liiketaloudellisin perustein ja kertonut siitä avoimesti. Pääministeri ei osallistunut Fortumin ja Chempoliksensa väliseen neuvotteluun tai vaikuttanut tai yrittänyt vaikuttaa Fortumiin neuvotteluissa. Fortumin tiedossa ei ole, että pääministeri olisi muutenkaan vaikuttanut näissä neuvotteluissa.

Fortum ei informoinut pääministeriä Fortumin ja Chempoliksensa välisistä neuvotteluista. Yrityskaappoihin ja investointeihin liittyvät neuvottelut osapuolten välillä ovat muutenkin luonteeltaan hyvin luottamuksellisia ja niihin liittyy salassapitovelvoitteita.

Päätös kaupasta on tehty normaaliin tapaan Fortumin johtoryhmässä liiketaloudellisin perustein. Tämän suuruinen hankinta tai investointipäätös ei edellytä Fortumin hallituksen päätöstä ja se voidaan tehdä toimitusjohtajan päätöksellä.

RATKAISU

Oikeusohjeet

Ministerin esteellisyydestä säädetään valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 17 a §:ssä (88/2012). Ministeri ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen.

Pykälän 2 momentin mukaan ministeriin sovelletaan hallintolain (434/2003) 28 §:ssä säädettyjä esteellisyysperusteita.

Pykälän 3 momentin mukaan ministerin tulee ilmoittaa esteellisyydestään ja sen perusteista asian käsittelyn yhteydessä. Esteellisen ministerin tilalle tulee tarvittaessa hänen sijaisensa. Ministeri saa kuitenkin käsitellä kiireellisen asian, jonka ratkaisuun esteellisyys ei voi vaikuttaa.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasa-puolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin mukaan virkamies on esteellinen

- 1) jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen;
- 2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen;
- 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, valtioneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan; tai
- 7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Läheisellä tarkoitetaan 1 momentissa:

- 1) virkamiehen puolisoa ja virkamiehen lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa, isovanhempaa ja virkamiehelle muuten erityisen läheistä henkilöä samoin kuin tällaisen henkilön puolisoa;
- 2) virkamiehen vanhempien sisarusta sekä hänen puolisoaan, virkamiehen sisarusten lapsia ja virkamiehen entistä puolisoa; sekä
- 3) virkamiehen puolison lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa ja isovanhempaa samoin kuin tällaisen henkilön puolisoa sekä virkamiehen puolison sisarusten lapsia.

Arviointia

Vienninedistämismatka Intiaan

Esteellisyysäännösten tarkoituksena on estää, että asiaa viranomaisessa käsittelevä henkilö voisi sukulaisuussuhteen, taloudellisten sidonnaisuuksiensa tai muiden omien intressiensä vuoksi vaikuttaa asiaan (subjektiivinen puolueettomuus). Esteellisyys tarkoittaa yleensä sellaista, suhteellisen kiinteää suhdetta hallintoasian käsittelijän ja käsiteltävän asian tai sen asianosaisten välillä, että käsittelijän objektiivisuuden, tasapuolisuuden, puolueettomuuden ja riippumattomuuden voidaan epäillä heikentyvän. Esteellisyysääntelyllä pyritään jo etukäteen rajoittamaan tällaisen epäilyn mahdollisuuksia kieltämällä liian läheiset yhteydet asian käsittelijän ja asian tai asianosaisten välillä. Esteellisyysäännösten tavoitteena on myös estää epäasiallisten seikkojen ja asiaankuulumattomien näkökohtien vaikutus hallintoasioiden käsittelyssä sekä korostaa hallinnon henkilöstön objektiivisuutta. Esteellisyysäännökset vahvistavat menettelyn neutraalisuutta ja yleistä luottamusta sen riippumattomuuteen (objektiivinen puolueettomuus). (Olli Mäenpää: Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet, 2008, s. 134)

Valtioneuvostolain 17 a §:n mukaan ministeri ei saa osallistua asian käsittelyyn esteellisenä eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä. Säännöksen soveltamisala on tarkoitettu laajaksi. Ministeri ei saa esteellisenä osallistua asian valmisteluun, esittelyyn, päätöksentekoon tai muuhun käsittelyyn ministeriössä, ministerivaliokunnissa, valtioneuvoston yleisistunnossa eikä tasavallan presidentin esittelyssä. Ministeri ei esimerkiksi voisi osallistua esteellisenä valmisteluun ministerityöryhmissä eikä muissa poliittisissa valtioneuvoston toimielimissä. (HE 137/2011 vp, s.19)

Valtioneuvostolain esitöiden mukaan esteellisyysäännökset tulevat sovellettaviksi tehtäessä hallintopäätöksiä valtioneuvostossa. Osa valtioneuvostossa käsiteltävistä asioista on sellaisia, joissa esteellisyysperusteissa tarkoitettua esteellisyystilannetta ei yleensä muodostu. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi säädösvalmistelu, hallituksen esitysten antaminen sekä asetuksenanto. (HE 137/2011 vp, s.19-21)

Esteellisyyskysymyksen ratkaisemiseksi on arvioitava ja punnittava sitä, millä tavoin asianomainen on osallistunut asian käsittelyyn tai siinä tehtyihin päätöksiin.

Käytettävissäni olevasta selvityksestä ilmenee, että Intian vienninedistämismatkaa on valmisteltu tavanomaisessa menettelyssä siten, että ensimmäisessä valmistelukeskustelussa ulkoasiainministeriön, Finpron ja valtioneuvoston kanslian kesken tunnistettiin, että suomalaisyrityksille olisi parhaiten markkinamahdollisuuksia Intiassa cleantech-, telecom- sekä terveys- ja hyvinvointi-toimialoilta. Pääministerin Sipilän sekä Finpro Oy:n selvityksen mukaan pääministeri ei osallistunut yllämainittuihin keskusteluihin. Tämän jälkeen Finpro lähetti kutsut noin 680:lle yritykselle, jotka toimivat joko tunnistetuilla toimialoilla tai olivat ilmaisseet halunsa saada kaikkien vienninedistämismatkojen kutsut. Näiden noin 680 kutsutun yrityksen joukossa oli myös Chempolis Oy. Kutsuissa yrityksiä pyydettiin rekisteröitymään vierailulle Finpron rekisteröitymisprosessin kautta 27.1.2016 mennessä.

Selvityksestä ilmenee, että yritykset itse päättävät osallistumisestaan vienninedistämismatkoille. Finpro, ministeriöt tai ministerit eivät valitse yrityksiä matkoille. Finpron mukaan pääministeri ei antanut Finprolle suoraan tai muuta kautta ohjeita osallistujien suhteen.

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella pääministeri Sipilä ei ole osallistunut Intian vienninedistämismatkan valmisteluprosessiin tai pyrkinyt myötävaikuttamaan siihen, minkä alojen yrityksiä vienninedistämismatkalle kutsutaan tai siihen, mitkä yritykset osallistuvat

vienninedistämismatkalle. Koska pääministeri Sipilä ei ole matkan valmisteluun osallistunut tai siihen muutoin vaikuttanut, asiaa ei ole aihetta tältä osin enemmälti arvioida.

Intian vienninedistämismatka on tehty pääministeri Sipilän johdolla. Kanteluissa on esitetty, että pääministeri Sipilä olisi ollut asiassa esteellinen ja myötävaikuttanut menettelyllään siihen, että Chempolis Oy on solminut intialaisen yrityksen kanssa sopimuksen biojalostamon rakentamisesta, mikä olisi koitunut Sipilän lähipiiriin hyödyksi, koska he omistavat Chempolis Oy:stä osan. Sipilän lapset omistavat Chempolis Oy:stä sijoitusyhtiö Fortel Investin kautta noin 5 prosenttia.

Hallintolain esteellisyysäännökset on kirjoitettu ensisijaisesti kirjallisen hallintopäätöksen tekemistä silmällä pitäen. Säännökset tulevat kuitenkin soveltuvin osin noudatettavaksi myös muussa hallintotoiminnassa. Tällaista hallintotoimintaa on muun muassa julkisten palvelujen tuottaminen ja muu tosiasiallinen hallintotoiminta. Asian luonteesta kuitenkin johtuu, että käytännössä esteellisyysilanteita tulee esiin lähinnä hallinnollisen päätöksenteon yhteydessä, erityisesti päätöstä valmisteltaessa ja varsinaista päätöstä tehtäessä. (Olli Mäenpää: Hallinto-oikeus, 2013, s. 392)

Kuten edellä on todettu, valtioneuvostolain 17 a §:n mukaan ministeri ei saa osallistua asian käsittelyyn esteellisenä eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä. Lain esitöiden soveltamisala on tarkoitettu laajaksi ja esimerkkeinä tilanteista, joihin ministeri ei saa esteellisenä osallistua mainitaan asian valmistelu, esittely, päätöksenteko tai muu käsittely ministeriössä, ministerivaliokunnissa, valtioneuvoston yleisistunnossa, tasavallan presidentin esittelyssä ja asian valmistelu ministeriryhmissä eikä muissa poliittisissa valtioneuvoston toimielimissä (HE 137/2011 vp, s.19). Myös hallintolain virkamiehen esteellisyttä koskevassa perussäännöksessä 27 §:ssä oleva ilmaus ”käsittelyyn” osallistumisesta on hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mukaan sisällöltään laaja. Sillä ei tarkoiteta pelkästään ratkaisun tekemistä vaan myös toimia, jotka välittömästi edeltävät asian ratkaisemista. Näitä ovat asian esittely ja valmistelu. Hallintolain 27 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan esteellinen virkamies ei saisi osallistua sellaisiin asian käsittelyyn liittyviin toimiin, ”jotka vaikuttavat asian ratkaisuun”. Tällaisia ovat esimerkiksi lausuntojen pyytäminen, asianosaisten kuuleminen sekä muiden selvitysten hankkiminen.

Nyt kyseessä olevassa asiassa on hallintolain esteellisyysäännösten soveltamisesta todettava, että vienninedistämismatkalle osallistumisessa ja sen johtamisessa ei ole kyse sen tyyppisestä hallintoasian käsittelystä, jossa olisi kyse hallintopäätöksen tekemisestä, tosiasiallisesta hallintotoiminnasta tai muustakaan sellaisesta viranomaisen päätöksenteosta tai toiminnasta, joka kohdistuisi asianosaisten oikeuksiin, etuihin ja velvollisuuksiin. Nähdäkseni asiaa ei voida tästä syystä suoranaisesti arvioida hallintolain esteellisyysäännösten perusteella. Esimerkiksi hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdan intressijääviä koskevaa säännöstä ei voida soveltaa, koska on ilmeistä, että asiassa ei ole olemassa mitään sellaista ratkaisua, josta voisi olla odotettavissa erityistä hyötyä päätöksentekijälle tai hänen lähipiirilleen. Pääministeri Sipilä ei ole osallistunut minkään sellaisen asian käsittelyyn tai valmisteluun tai tehnyt mitään sellaista päätöstä, jossa Chempolis Oy ja sitä kautta Sipilän lapset yhtenä sen omistajina olisivat suoraan tai epäsuorasti hyödynsaajina. Saadun selvityksen mukaan neuvottelut jalostamon suunnittelusta ja rakentamisesta sekä rahoittamisesta ovat edelleen kesken.

On kuitenkin todettava, että viranomaisen kaiken toiminnan on oltava hallintolain 6 §:n mukaisesti puolueetonta ja objektiivisesti perusteltavissa. Ministereiden on näin ollen noudatettava puolueettomuutta ministerin virkatehtäviä hoitaessaan. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että oikeusperiaatteiden, kuten puolueettomuusperiaatteen, käyttöala ei rajoitu harkintavallan käyt-

töön hallinnollisessa päätöksenteossa, vaan ne koskevat viranomaisten toimintaa sen sisällöstä riippumatta. Oikeusperiaatteen vastaista menettelyä voidaan pitää harkintavallan väärinkäyttönä. Hallinnon oikeusperiaatteiden noudattaminen kuuluu myös yleisiin virkavelvollisuuksiin muussakin hallintotoiminnassa kuin varsinaisessa hallinnollisessa päätöksenteossa. Myös virkavastuun toteuttaminen on siten mahdollista oikeusperiaatteiden vastaisen menettelyn seurauksena. (ks. Mäenpää, s. 146)

Vaatus viranomaisen toimien puolueettomuudesta ilmentää hallinto-oikeudellista objektiviteettiä. Sen mukaan hallintotoiminta ei saa perustua epäasiallisiin tai hallinnolle muuten vieraisiin perusteisiin. Tällaisia perusteita voivat olla esimerkiksi ystävien suosinta, henkilökohtaisen hyödyn tavoittelu tai julkisyhteisön erityisten taloudellisten etujen tavoittelu. (HE 72/2002 vp, s. 55). Puolueettomuusperiaate konkretisoituu hallintolain esteellisyyssäännöksissä, ja johtoa nyt esillä olevan asian arvioinnille voidaan hakea myös hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan yleislausekkeen soveltamiskäytännöstä.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan yleislausekkeen mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu. Yleislausekkeen mukainen esteellisyys tulee sovellettavaksi silloin, kun esteellisyytilanne on käsillä, mutta mitään hallintolaissa säädetyistä erityisistä esteellisyyperusteista eivät sellaisenaan sovellu. Ministerien osalta erityisenä syynä puolueettomuuden vaarantumiselle on pidetty muun muassa sitä, että ministerillä on taloudellisia sidonnaisuuksia käsiteltävään asiaan tai että asia muutoin erityisesti koskee ministeriä tai hänen läheistään. Yleisesti kuitenkin edellytetään, että erityisen syyn tulee olla ulkopuolisen havaittavissa ja puolueettomuutta vaarantavan vaikutuksen suunnilleen samanasteinen kuin muissa määritellyissä esteellisyyperusteissa. Käytännössä esteellisyyden yleislausekkeen tulkinnassa on annettu merkitystä sille, että ministerin on tehtäviensä hoidon vuoksi pystyttävä täysipainoisesti osallistumaan valtioneuvossa käsiteltävistä asioista käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun. Ministerin tehtäviin kuuluu poliittisten päämäärien edistäminen sekä yleisemmin yhteiskuntapoliittiseen julkiseen keskusteluun osallistuminen (HE 137/2011 vp, s. 5-6). Kynnyksen esteellisyyden muodostumiselle esteellisyyden yleislausekkeen perusteella on ministerin kohdalla katsottu asettuvan melko korkealle. (HE 137/2011 vp, s. 19)

Yleislausekkeen keskeisin tehtävä on turvata asian käsittelyn objektiivista puolueettomuutta eli erityisesti yleistä luottamusta menettelyn objektiivisuuteen ja riippumattomuuteen. Ministeri voi olla yleislausekkeen tarkoittamalla tavalla esteellinen, vaikka ei ilmene sellaista, joka osoittaisi hänen tosiasiallisesti menetelleen puolueellisesti (PeVM 10/2010 vp s. 6). Yleislausekkeestä voi tulla kyseeseen myös silloin, kun asian luonne on sellainen, että ministerin puolueettomuutta saatettaisiin ryhtyä epäilemään yleisön keskuudessa. Pelkästään epäluottamus ministerin toimintaan ei vielä ole riittävää, vaan luottamuksen vaarantumiselle on oltava konkreettinen syy (ks. esim. Mäenpää, s. 404). Kysymys yleislausekkeen mukaisesta esteellisyydestä ratkaistaan kokonaisarvioinnin perusteella.

Pääministeri Sipilän menettelyä puolueettomuusperiaatteen noudattamisen näkökulmasta arvioitaessa on merkitystä erityisesti sillä, voiko ulkopuoliselle objektiivisesti arvioiden syntyä perusteita epäillä, että pääministeri ei ole noudattanut asiassa puolueettomuutta tai että pääministerin menettelyyn ovat vaikuttaneet hänen omat intressinsä.

Suomalaisten yritysten viennin edistäminen kuuluu ministerien virkatehtäviin. Puolueettomuusperiaatteen noudattaminen edellyttää, että yhteiskunnallista tehtävää hoitava ministeri toteuttaa virkatoimissaan yleistä etua antamatta ulkoisten seikkojen tai henkilökohtaisten intressien vaikutta toimintaansa. Vienninedistämismatkojen osalta tämä merkitsee sitä, että ministe-

ri ei voi virkatoimien tasapuolisuuden ja puolueettomuuden vuoksi toimia erityisesti jonkin tietyn yrityksen etujen ajajana. Toisaalta puolueettomuusperiaate ja tasapuolisen kohtelun vaatimus velvoittavat kohtelevaan yrityksiä tasapuolisesti myös siten, että lähtökohtaisesti kaikki vienninedistämismatkoista kiinnostuneet yritykset voivat niille osallistua.

Pääministeri Sipilä on johtanut vienninedistämismatkaa, jolle on osallistunut yritys, josta hänen lähipiirinsä omistaa osan. Kuten edellä on todettu, pääministeri Sipilä ei ole osallistunut Intian vienninedistämismatkan valmisteluprosessiin tai millään tavoin vaikuttanut siihen, minkä toimialojen yrityksiä matkalle kutsutaan tai mitkä yritykset matkalle osallistuvat. Vienninedistämismatkalle on kutsuttu noin 680 yritystä ja matkalle osallistuneet 17 yritystä ja organisaatiota ovat itse päättäneet osallistumisestaan. On myös todettava, että pääministeri Sipilän vierailu Intiaan tapahtui Intian pääministerin kutsusta ja vierailun tavoitteena oli kaupallistaloudellisen yhteistyön edistämisen ohella vahvistaa yleisemminkin Suomen ja Intian välisiä suhteita. Pääministeri Sipilän jättäytyminen pois Intian vierailulta sillä perusteella, että matkalle osallistuu yritys, josta hänen lapsensa omistavat noin 5 prosenttia, olisi nähdäkseni ollut varsin pitkälle menevä menettely sen varmistamiseksi, ettei yleisön keskuudessa heräisi epäilyksiä pääministerin puolueettomuuden vaarantumisesta.

Matkan aikana pääministeri Sipilä ei ole saadun selvityksen mukaan osallistunut Chempolis Oy:n ja NRL:n väliin neuvotteluihin biojalostamon suunnittelusta, rakentamisesta ja rahoittamisesta eikä muutoinkaan keskusteluihin, jotka koskevat Chempolis Oy:n liiketoimintaa. Chempolis Oy:n selvityksestä ilmenee, että Chempolis Oy:n Aasian liiketoiminnoista vastaava johtaja tapasi NRL:n toimitusjohtajan matkan päätöstilaisuudessa, missä ei kuitenkaan käyty liiketoimintaa tai sopimusta koskevia neuvotteluja. Chempolis Oy ja NRL sopivat vienninedistämismatkan päätöstilaisuudessa, että laitosinvestointia koskevia neuvotteluja jatketaan 15.10.2014 solmitun Partnership agreement'in pohjalta, minkä NRL halusi päätöstilaisuuden yhteydessä julkistaa. Julkistus ei selvityksen mukaan koskenut sopimusta biojalostuslaitosinvestoinnista, vaan tavoitetta saada investoinnista sopimus aikaan.

Pääministeri Sipilä tapasi yhdessä matkalle lähteneen valtuuskunnan kanssa Intian pääministerin, useita Intian sektoriministereitä ja eri osavaltioiden johtajia ja yritysjohtajia. Pääministeri Sipilän mukaan vienninedistämismatkalla käydyissä keskusteluissa on ollut yleisellä tasolla esillä biopolttoaineen ja selluloosaetanolin käytön edistäminen. Katson, että ministerin tehtäviin kuuluu tämänkaltaisten maan elinkeinojen liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen sekä yleisemmin yhteiskuntapoliittiseen keskusteluun osallistuminen. Kuten selvityksestä ilmenee, ministereiden arvovallalla on monissa maissa merkitystä uusia liikeympyröitä luotaessa ja markkinoillepääsyä edistettäessä. Ministerin tehtäviin vienninedistämismatkoilla kuuluu tasapuolisesti edistää suomalaisten yritysten tuotteiden ja palveluiden vientiä ulkomaille.

Johtopäätöksenä totean, että käytettävissäni olevan selvityksen perusteella ei ole ilmennyt, että pääministeri Sipilä olisi suosinut vienninedistämismatkalla Chempolis Oy:tä tai pyrkinyt vaikuttamaan kyseisen yrityksen vireillä oleviin, laitosinvestointia koskeviin neuvotteluihin. Koska Sipilän lähipiiri omistaa Chempolis Oy:stä osan ja hän on vuonna 2011 antanut yhtiölle sijoitusyhtiönsä kautta lainan, Chempolis Oy:n osallistuminen pääministerin johtamalle vienninedistämismatkalle on ymmärrettävästi herättänyt yleisön keskuudessa epäilyjä pääministerin puolueettomuudesta. Ottaen kuitenkin huomioon sen, että selvityksissä todetaan yhteneväisesti, että pääministeri ei ole osallistunut vienninedistämismatkan valmisteluprosessiin tai vaikuttanut epäsuorastikaan siihen, minkä toimialojen yrityksiä vienninedistämismatkalle kutsutaan saati siihen, mitkä yritykset osallistuvat vienninedistämismatkalle sekä sen, että pääministeri ei ole osallistunut Chempolis Oy:n ja NRL:n mahdollista laitosinvestointia koskeviin, edelleen keskeneräisiin neuvotteluihin tai keskusteluihin, asiassa ei arvioni mukaan ole syntynyt oikeu-

tettuna pidettävää epäluuloa pääministeri Sipilän puolueettomuuden vaarantumisesta. Pelkään se seikka, että Chempolis Oy on osallistunut pääministeri Sipilän johtamalle vienninedistämismatkalle, jonka aikana pääministeri on keskustellut muun ohella biopolttoaineiden käytön edistämisestä, ei ole näkemykseni mukaan voinut perustellusti vaarantaa luottamusta pääministeri Sipilän toiminnan puolueettomuuteen.

Fortum Oyj:n sijoitus Chempolis Oy:öön

Fortum Oyj on pörssinoteerattu, valtioenemmistöinen yhtiö, josta valtio omistaa 50,8 prosenttia. Valtionyhtiöiden hallinnointia sääntelevä keskeinen normi on laki valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007), jota sovelletaan valtion yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja valtion omistajaohjaukseen valtioenemmistöisissä yhtiöissä ja valtion osakkuusyhtiöissä. Laissa säädetään eduskunnan ja valtioneuvoston toimivallasta hankittaessa valtiolle määräysvaltaa ja luovutettaessa valtiolla olevaa määräysvaltaa sekä toimivallan jaosta valtioneuvoston yleisistunnon ja omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön välillä. Laissa täsmennetään myös osakemyynteihin ja yritysjärjestelyihin liittyviä säännöksiä.

Valtion omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen keskeiset tavoitteet ja toimintatavat on ilmaistu valtioneuvoston periaatepäätöksissä, talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanotoissa sekä omistajapolitiikasta vastuullisen ministeriön suosituksissa. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto vastaa valtion omistajapolitiikan linjausten valmistelusta ja toimeenpanosta.

Kanteluissa on epäilty pääministeri Sipilän vaikuttaneen jollakin tavoin Fortum Oyj:n tekemään Chempolis-sijoitukseen, koska Sipilä on myöntänyt vuonna 2011 silloisen sijoitusyhtiönä Fortel Investin kautta Chempolis Oy:lle lainan ja koska Sipilän lähipiiri omistaa Fortel Investin kautta Chempolis Oy:stä noin 5 prosenttia. Tälle epäilylle ei ole löytynyt selvityksen perusteella minkäänlaista tukea.

Pääministeri Sipilä ei ole selvityksensä mukaan osallistunut kyseistä sijoitusta koskeviin sopimusneuvotteluihin, eikä ole niihin yrittänyt muutoinkaan vaikuttaa. Pääministeri Sipilän mukaan kyse on ollut asianomaisten yritysten välisistä sopimusneuvotteluista eivätkä Fortum Oyj, Taaleri kiertotalous Ky tai Chempolis Oy ole informoineet pääministeriä asiasta, eikä heillä ole ollut siihen velvollisuuttakaan.

Fortum Oyj:n antaman selvityksen mukaan sijoituspäätös Chempolis Oy:öön on täysin Fortumin oma ja liiketaloudellisin perustein tehty ilman minkäänlaista ulkopuolista vaikutusta. Päätös perustui Fortumin omiin selvityksiin kiinnostavia innovaatioita omaavista yrityksistä. Fortum päätti sijoittaa Chempolikseen, koska yksi Fortumin strategian neljästä kulmakivestä on uusien energialiiketoimintojen kehittäminen. Fortum haluaa tutkia mahdollisuuksia investoida yhtiön teknologiaa käyttävään kaupalliseen pilottilaitokseen biomassan arvon lisäämiseksi. Fortum on seurannut teknologian kehitystä jo 2009/10 lähtien. Pääministeri ei osallistunut Fortumin ja Chempoliksen väliseen neuvotteluun tai vaikuttanut tai yrittänyt vaikuttaa Fortumiin neuvotteluissa eikä Fortum Oyj:n tiedossa ole, että pääministeri olisi muutenkaan vaikuttanut näissä neuvotteluissa. Fortum Oyj ei informoinut pääministeriä Fortumin ja Chempoliksen välisistä neuvotteluista. Yrityskauppoihin ja investointeihin liittyvät neuvottelut osapuolten välillä ovat muutenkin luonteeltaan hyvin luottamuksellisia ja niihin liittyy salassapitovelvoitteita. Päätös kaupasta on tehty normaaliin tapaan Fortumin johtoryhmässä liiketaloudellisin perustein.

Chempolis Oy:n mukaan Fortumin ja Taalerin sijoituksesta Chempolis Oy:hyn neuvotteli yhtiön toimiva johto ja tuolloinen hallituksen puheenjohtaja. Neuvottelut olivat luottamukselliset eikä yhtiöllä ollut oikeutta kertoa niistä ulkopuolisille ennen neuvottelutuloksen saavuttamista ottaen myös huomioon Fortumia pörssiyhtiönä koskevat säännökset. Neuvottelujen tulos esiteltiin yhtiön osakkaille hyväksyttäväksi ja tiedotettiin julkisuuteen hyväksymisten jälkeen. Chempolis Oy ei informoinut pääministeri Juha Sipilää Fortumin ja Taalerin kanssa käydyistä neuvotteluista tai niiden etenemisestä eikä siihen olisi ollut mitään syytäkään. Pääministeri Sipilä ei osallistunut tai edes yrittänyt osallistua tai vaikuttaa millään muullakaan tavalla neuvotteluun.

Minulla ei ole perusteita epäillä saamieni tietojen oikeellisuutta. Asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä, että pääministeri Sipilä olisi millään tavoin vaikuttanut Fortum Oyj:n ja Chempolis Oy:n välisiin neuvotteluihin. Asiassa ei ole saadun selvityksen perusteella ilmennyt mitään sellaista, joka antaisi minulle laillisuusvalvojana aihetta toimenpiteisiin.

Apulaisoikeuskansleri

Risto Hiekkataipale

Neuvotteleva virkamies

Johanna Koivisto

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
